

Vironkadun kummitus

Aleksi V. Kummitus

Kulunut kesä lämmitti myös Aleksi-kummituksen jo ammuin särkynyttä sydäntä ja vei muistot niihin aikoihin, jolloin Vironkadulla oli nykyistä eloisammat ajat. Täällähän tapahtui jos jonkinmoista yliopistollista toimintaa fonetiikan, kielitieteen, sosiologian, semiotiikan ja ties minkä ympärillä – mutta viihdyttävimpiä olivat kyllä musiikkitieteen opiskelijat, opettajat ja tutkijat!

Noina vanhoina hyvinä – vai pitäisikö sanoa ”erilaisina” – aikoina musiikkitieteen henkilökuntaa oli nykyistä enemmän, ja kun opinto-oikeuksia ei ollut vielä ryhdytty hallitusten toimesta rajaamaan, oli opiskelijoittenkin ikähaarukka laaja. Graduahan jotkut opiskelijarukat pitivät ikuisuusprojektina ja viilailivat sitä kuntoon jopa kymmenen vuoden ajan! Moni kävi musiikkialan töissä opintojen ohella, ja myös musiikkitieteen laitos mielellään palkkasi opiskelijoita ja vastavalmistuneita tuntiopettajiksi tai avustaviin hommiin, esimerkiksi ykköskerroksen salaperäiseen elektronimusiikkistudioon.

Opiskelijoiden toimittama *Synkooppi*-lehti oli tuohon aikaan varsin hyvä väylä musiikkitoimittajan alalle, ja moni entinen *Synkoopin* päätoimittaja sai myöhemmin hyvää näkyvyyttä maamme kulttuurilehdistössä – ja muuallakin! Kaivoin Vironkadun aarrearkusta taas muutaman vanhan lehden selailtavaksi, ja heti löytyi todistusaineistoa tästä.

Päätoimittaja emerita Riitta Pietilä

Synkooppi-lehteä vuosina 1987 ja 1988 päätoimittanut **Riitta Pietilä** on malliesimerkki tuotteliaasta musiikkitoimittajasta, jonka ura on käynnistynyt Vironkadulla. Pietilä on kirjoittanut sittemmin kulttuuri- ja

musiikkiaiheisia juttuja muun muassa *Helsingin Sanomiin*, *Uuteen Suomeen*, *Annaan*, *Suomen Kuvalehteen* ja *Rondon*, joista viimeksi mainitussa edelleen saattaa nähdä hänen kirjoituksiaan. Hän myös toimitti *Tempo*-musiikkiohjelmaa yhdessä toisen emeritapäätoimittaja **Tiina-Maija Lehtosen** kanssa.

Pietilä sai aikaan neljä laadukasta lehteä selkänोजनाan edellisen päätoimittaja **Minna Lindgrenin** hankkima rahoitus ja sopimus käännösjutuista *Finnish Music Quarterlyn* kanssa. Alkuaikojen *Synkooppi*-lehdillä ei useinkaan ollut teemaa, mutta opuksen 29 teema oli ”matkoja ajassa ja paikassa” ja lehden kymmenvuotisjuhlanumero opus 30 oli teemaltaan ”naisia ja miehiä” seuraillen Pietilän omaa graduprojektia. Pietilä valmistui musiikkitieteestä maisteriksi vuonna 1996 pro gradu -tutkielmallaan *History - and hers?: eli, ”Henkilökohtaisen poliittisuus” vastaan ”toiseus” musiikin historiassa*.

Synkooppi Op. 27, 3/1987 sisälsi pääkirjoitus mukaan lukien kahdeksan juttua ja kolme kirja-arviota. Musiikkitieteen opiskelijat olivat kirjoittaneet matkakertomuksia Budapestista ja Varsovasta ja tehneet haastattelut säveltäjä **Olli Kortekankaasta**, IRCAMissa¹ työskentelevästä **Lee Boyntonista** ja minimalist **Philip Glassista**. *FMQ:n* juttuja mukana oli kolme, joista yksi oli apulaisprofessori **Erkki Salmenhaaran** ”Toivo Kuula vokaalisäveltäjänä”.

”*Italia: Sinne ei sinun, eikä kenenkään opiskelevan musiikkimiehen pidä mennä. Voimpa antaa sinulle täydellisen kuvauksen Italiasta sanoilla: Italia on kaunisten naisten maa, mutta musiikin hauta. Opettajat ovat välinpitämättömiä (itseppä Bossikin), kuulla ei saa muuta kuin oopperoita – – .*”

1 IRCAM (ransk. Institut de recherche et coordination acoustique/musique) on Pierre Boulezin 1970-luvulla Pariisiin perustama instituutti, joka on keskittynyt musiikkitieteeseen ja elektroakustiseen taidemusiikkiin.

Toivo Kuulan kirje Madetojalle Erkki Salmenhaaran jutussa "Toivo Kuula vokaalisäveltäjänä"

Toisen, teemattoman opuksen 28, 4/1987 sisältö oli paljolti saman suuntainen, tosin nyt FMQ:n juttuja oli lehteen käännetty vain kaksi. Opiskelijat kirjoittivat **Skrjabinista**, levy-yhtiö Ondinesta, **Wagnerin** Ringin esityksistä Tukholmassa, ja yksi pakinakin oli mahtunut mukaan. Säveltäjä-musiikkitieteilijä **Kalevi Aho** intoutui myös pitkästä aikaa julkaisemaan *Synkoopissa* aiheenaan hänen uusin oopperansa *Hyönteiselämää*.

Synkoopin matkateemanumero Op. 29, 1/1988 sai opiskelijat innostumaan niin, että FMQ:sta oli mahtunut mukaan vain säveltäjä **Kari Rydmanin** kirjallinen omakuva. **Ainomaija Pennanen** kirjoitti matkastaan Kiinaan, **Tomi Mäkelä** lähetti matkakirjeen Berliinistä, ja **Eero Tarasti** puolestaan raportoi siitä, minkälaista musiikkitieteen opiskelu on Yhdysvalloissa, Indianan Bloomingtonissa. **Erkki Lehtiranta** haastatteli vierailevaa luennoitsijaa **Lewis Rowellia** ja Riitta Pietilä jazzviulisti **Mikko-Ville Luolajan-Mikkolaa**.

"Yksi asia mitä ei koskaan saa tarpeeksi ammattielämässä on kritiikki, nimenomaan objektiivinen kritiikki. Tällaista kritiikkiä ei ole kouluissa ja yliopistoissa. Mutta se on parasta kritiikkiä maailmassa, kaikkein tärkeintä. Sitä saa esimerkiksi, kun lähettää pari ensimmäistä artikkeliaan aikakauslehteen ja saa palautetta, jossa suunnilleen revitään kirjoittaja palasiksi ja sanotaan, että tämä oli hirveää soopaa. Tällaista kritiikkiä ei voi ostaa. Näin voi saada erittäin hyvää ohjausta ja ajatuksia ihmisiltä, joiden kanssa ei ole ollut missään tekemisissä."

Lewis Rowell Erkki Lehtirannan haastattelussa "Professori Rowellin avara maailma"

"Näin päädyimme paradoksiin: musiikki on matka, joka jossain mielessä tekee ihmisen onnettomaksi. Niin paljon maailmassa on värejä ja melodioita,

joita et ole kuullut, ja vieläpä niin, että suurinta osaa kaikista et tule koskaan kuulemaankaan. Ja kuitenkin: se matka kannattaa tehdä, tai pikemminkin: kuinka sen malttaisi jättää tekemättäkään?"

Riitta Pietilä Synkoopin Op. 29, 1/1988 pääkirjoituksessa

Pietilän viimeinen lehti, *Synkooppi* Op. 30, 2–3/1988, oli paitsi *Synkoopin* 10-vuotisjuhlanumero, myös kaksoisnumero teemaltaan "Naisia... ja miehiä". Itse asiassa tämä teema jakoi lehden täsmälleen kahtia. Lehdessä oli ennätykselliset 16 juttua, joista nostettakoon esiin Pietilän "Naistutkimus A:sta Ö:hön", **Katri Mehton** "Taikahuilun patriarkaallinen maailmankuva", Ainomaija Pennasen juttu "Daamit orkesterikorokkeella" Helsingin naisorkesterista, **Anne Sivuoja-Gunaratnamin** artikkeli **Einojuhani Rautavaaran** Thomas-oopperasta, Erkki Lehtirannan matkakertomus Etiopiasta ja juhlanumeron sokerina pohjalla lehden perustajien **Pekka Hakon**, **Tero-Pekka Henellin** ja **Risto Niemisen** terveiset kymmenvuotiaalle lehdelle.

"Tulimme tapaamiseen [Sibelius-Akatemian Tritonus-lehden kanssa] innostuneena, mutta lähdimme kuitenkin pois tyhjin käsin. "Yhteistyö" olisi merkinnyt sitä, että Synkooppi olisi sulautunut Tritonukseen, ja Synkoopin toimittajista olisi tullut Tritonuksen ilmoitusten keräilijöitä. No, kuka muistaa vielä Tritonuksen?"

Risto Nieminen tervehdyksessään Synkoopille "Ennen ja nyt"

Synkooppi-lehti 25 vuotta sitten

Synkoopin Op. 59 2/2000 jatkoi **Hanna-Mari Hiedan** päätoimittajakautta. Tämä peräti 60-sivuinen lehti piti sisällään kymmenen juttua ja ison tukun levy- ja muita arvioita. Lehden teemana oli "crossover", jota käsiteltiin monipuolisesti niin osana länsimaisen musiikin historiaa aina keskiajalta lähtien kuin myös 2000-luvun suomalaisen

yhteiskunnan monikulttuurisuuden näkökulmasta. Lehteen mahtuivat myös reportaasi 2. kansainvälisestä Sibelius-kapellimestarikilpailusta ja artikkeli Mikkelin musiikkijuhlista.

”Kuudennella luentokerralla kaikki muuttui. Sibelius-tutkija **Kari Kilpeläinen** paljasti, ettei tutkijan elämä ole aina auvoista, että apurahat ovat joskus kiven takana, että jotkut tutkimusaiheet ovat rahakirstujen vartijoiden mielestä vähemmän merkityksellisiä kuin toiset.” Nimimerkki **Kati Mijo** pakinassa ”Kyökin puolelta”

”Crossoverin ansaitsemasta arvostuksesta kertoo rinnastus komediaan: ’Yksi komedian tekemisen perustekniikkoja on sotkea tavanomaisesti erillisinä pitämämme asioita keskenään.’ Ajatus ei liene kaukana totuudesta, ajateltaessa plyymeihin sonnustautuneen oopperadiivan ja rocklegenda **Freddie Mercury**n duettoja tai gregoriaanisen mieskuoron esittämää tulkintaa Dire Straitsin hitistä Brothers in Arms. Naurattaa saattaa, ainakin levy-yhtiöissä, joille molemmat konseptit ovat tuottaneet maltoita.”

Maiju Silvennoinen artikkelissa ”Crossover – rikkautta vai ristiriitoja”

”Orkesterin lisäksi myös Sibelius-lukion kamarikuoro sai tavallisesta repertuaaristaan poikkeavaa tulkittavaa. Samaa voisi periaatteessa sanoa myös klassisen koulutuksen saaneesta laulajasta, mutta **Tarja Turusta** ei voikaan luonnehtia perinteiseksi oopperalaulajattareksi. Hän on nimittäin ehtinyt jo onnistuneesti yhdistää klassisen taustansa heavy metal -musiikkiin laulaessaan Nightwish-yhtyeen solistina vuodesta 1997 lähtien.”

Hanna-Mari Hieta artikkelissa ”Evankeliumi – ilosanoma median käsissä”

”Santur muistuttaa myös Suomen kannelta. **Zekrollah** ja **Aram** ovat soittaneet kerran kanteleitten kanssa

yhdessä. Aram kertoo: ’Me oltiin keikalla kerran isän kanssa Oulussa, missä oli sellainen Rukan kantelekonsertti – ja me oltiin tavallaan itämainen kannelbändi, joka tuli sinne – muistaakseni joku biisi me soitettiin yhdessä – jossain biisissä me vähän yritettiin päästä samoille svengeille.’

Päivi Komsi ja **Maini Tuom**inen artikkelissa ”Aram Aflatuni – Persialaista musiikkia länsimaisille korville”

”Pohjoinen edusti kuitenkin **Gouldille** jonkinlaista suorastaan myyttistä eristyksen vertauskuvaa ja näin ollen myös luovuutta. Hän nimittäin uskoi, että pohjoisen eristyisyys vaikutti jollain aivan erityisellä tavalla siellä eläviin ihmisiin, jopa siinä määrin että heistä Gouldin uskomuksen mukaan tuli eräänlaisia filosofeja. Taustalla oli myös Gouldin **Thoreaulta** lainaama ajatus, jonka mukaan yhteiskunnan ulkopuolella elävät ihmiset voivat nähdä ja ymmärtää yhteiskuntaa paremmin.”

Matti Takala artikkelissa ”Editoinnin syvin olemus – Glenn Gould ja polyfoninen radio”

”Helsingin yliopistossa on sävellystä opetettu kymmenisen vuotta, niin kauan kuin **Harri Vuori** on ollut musiikkitieteen laitoksella opettajana. Aiemmin ’epävirallinen’ opetus päättyi kurssitarjontaan kaksi vuotta sitten ja osoittautui varsinaiseksi menestykseksi. ’Kurssille tulijoita oli hyvin suuri määrä, joten katsoin parhaaksi tänä vuonna organisoida opetusta päämäärätietoisemmin’, kertoo Harri Vuori sävellyskurssinsa suosiosta.”

Elina Kuorelahti artikkelissa ”Otteita Helsingin toisesta koulukunnasta”

Lähteet

Synkooppi 1987–1988 (Op. 27–30)
Synkooppi Op. 59, 2/2000
Wikipedia-artikkeli IRCAM